

Wachtler István, országgyűlési képviselő. 1883-ban született Mosonszentjánoson. Középiskolái elvégzése után, három évig a győri teológiának volt

hallgatója, majd Szombathelyen hallgatta a jegyzői tanfolyamot. A Faluszövetségnek, a Katolikus Népszövetségnek és számos más magyarországi német kulturegyesületnek tagja. Élénk publicisztikai tevékenységet

fejtett ki keresztény nemzeti irányban, magyar és német nyelven. Első ízben tagja a parlamentnek. A nezsideri csonkakerületben Mosonszentjánoson választották meg kormánytámogató pártkonkivüli programmal.

Wagandt Antal dr., volt nemzetgyűlési képviselő. 1884 dec. 8-án született Szombathelyen. A budapesti, kolozsvári és bécsi egyetemen befejezván tanulmányait, mint Győr város tb. tisztii főügyésze, 1916-ban a legnehezebb viszonyok között a város élélmzésének irányítását vette át, majd, amikor az összeomlás bekövetkezett, átvette a Keresztény Szociális Párt elnöksé-

gét. Ezen működéséből kifolyólag a proletárdiktatura alatt harmadmagával a kommunisták internálni akarták, de ettől a szándékuktól eltekintettek, úgy, hogy módjában állott a kommunizmus alatt az ellenforradalom megszervezésében részt venni. 1919 végén a Friedrich-kormány által elrendelt választáskor Győr város egyhangulag megválasztotta keresztényszocialista programmal nemzetgyűlési képviselőjének. Állandóan részt vesz a legitimista mozgalmakban. 1924-ben kormányfőtanácsosi címmel tüntették ki.

Wagner Károly dr., volt nemzetgyűlési képviselő. 1887 jul. 27-én született Szegeden. 1912-ben szerezte meg az ügyvédi oklevelet. A világháború alatt katonai szolgálatot teljesített s háromszor súlyosan megsebesült. Vitéz magatartásáért tizenegy kitüntetést kapott. A leszerelés után Lovászy Márton politikai csoportjához csatlakozott s a kommun kitéréséig nacionalista lapot szerkesztett. 1919 ápr. 4-én diplomáciai kiküldetésben Szatmárra, majd Aradra utazott, ahol a francia megszálló csapatok parancsnokával az ellenkormány felállításának és a nemzeti hadsereg megszervezésének kérdését tárgyalta le. A szegedi ellenforradalmi kormányban igazságügyi államtitkár volt. 1920-ban a kemecei kerület választotta meg nemzetgyűlési képviselőnek.

Waldbott Kelemen báró, a felsőház tagja. 1882-ben született Tolcsván. A középiskola után a katonai akadémiát végezte el s mint tényleges tiszt szolgált

1918-ig. Ekkor, mint huszárörnagy szolgálata-
kon kívüli viszonyba került. A világháború idején mint század- és al-
osztályparancsnok, később mint vezérkari
tiszt teljesített szolgál-
latot a harctéren. A

vaskoronarend, a kato-
nai érdemkereszt, a kardokkal díszített
ezüst és bronz signum laudis, a Károly-
csapatkereszt, az első és másodosztályu
német vaskereszt és a porosz korona-
rend tulajdonosa. Egyideig Ukrajnában,
mint a hádsereg főparancsnokság telj-
hatalmu tisztje, Kievdn az ukrán él-
lemezési legfőbb tanácsnak tagja volt. Az
összeomlás óta birtokán gazdálkodik és
résztvesz a megyei közügyek intézésé-
ben, főleg közgazdasági téren. Számos
gazdasági és társadalmi egyesületben
visel tisztséget. Elsőizben tagja a tör-
vényhozásnak. Zemplén vármegye tör-
vényhatósága küldötte be a felsőházba.

Walder Gyula (buzsáki), volt főren-
diházi tag. 1872 febr. 18-án született
Aradon. Bécsben végezte el a kereske-
delmi főiskolát, majd három évig tanul-
mányuton volt Párisban és Londonban.
Hazatérve a Pesti Hazai Első Takaré-
kpénztár tisztviselője lett s ez intézet kö-
telékében működött haláláig. A fiatal,
nagyképzetségű Walder Gyula gyorsan
haladt előre pályáján s 1923-ban az in-
tézet elnöke lett. A király kiváló mun-
kássága elismeréséül 1912-ben a főren-
diház tagjává nevezte ki, majd a Ferenc
József-rend középkeresztjét a csillaggal
adományozta részére. A kommunizmus
alatt mint tusz hat hétig volt elzárva a
gyűjtőfogházban. A napipolitikától min-
dig távol tartotta magát s csak a köz-
gazdasági életben játszott vezető szere-
pet. Számos közgazdasági és pénzügyi
vállalat vezetőségében foglalt helyet.
Meghalt 1924 okt. 17-én.

Walkó Lajos dr., külügyminiszter, or-
szággyűlési képviselő. Ósrégi szepességi
család sarjaként 1880 okt. 30-án szüle-

tett Budapesten. Középiskolai tanul-
nyait Budapesten vé-
gezte, azután pedig jo-
got hallgatott előbb a
budapesti, majd a lip-
csei s a berlini egyete-
men. Az utóbbi két
egyetemen nemzetgaz-
dasági tanulmányokat
is folytatott. Tanulmá-
nyai befejeztével a bu-

dapesti egyetemen a jog- és államtudo-
mányok doktorává avatták. 1902 augus-
tusában a Magyar Leszámitoló- és Pénz-
váltóbank szolgálatába lépett Buda-
pesten s itt dolgozott előbb titkári, ké-
sőbb cégvezetői minőségben 1911-ig, mi-
közben joggyakorlatot is folytatott s a
a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság
előtt ügyvédi vizsgát is tett. 1911-ben
megvált a Magyar Leszámitoló- és
Pénzváltó Banktól s állami szolgálatot
vállalt. Titkári rangban a pénzügymin-
isztériumba került s itt rövid néhány
esztendő alatt rendkívüli karriért futott
be: 1919 szeptemberében, a Friedrich-
kormány idején, államtitkári rangra
emelkedett. Állásától 1921 januárjában
felmentetvén, egyideig szolgálaton ki-
vüli viszonyban volt, de még ugyanezen
évben a kormányzó a külügyminiszté-
rium státusába való áthelyezése mellett
rendkívüli követté és meghatalmazott
miniszterre nevezte ki. Ez időtben volt
aktuális a magyar állam külföldi adós-
ságainak, nemkülönben a magyar állam-
polgárok külföldi tartozásainak a tria-
noni szerződés 231-ik cikke értelmében
való rendezése s a kormány az ezekre
vonatkozó tárgyalások lebonyolításával
őt bizta meg. Tárgyalásainak eredmé-
nye több nemzetközi egyezményben ju-
tott kifejezésre, amelyeket a nemzet-
gyűlés 1922-ben, több törvénybe foglalt;
ezek közül való az 1922. évi XVI. t.-c. a
brit állampolgárokkal szemben fennálló
magyar tartozások rendezéséről s az
1922. évi XXVIII. t.-c., mely a francia
köztársasággal szemben ugyane tárgy-
ban kötött egyezmény becikkelyezéséről
szól. Közben Hegedüs Lórántnak a
pénzügyminiszterségről való lemondása
után Kállay Tibor kinevezéséig átmenet-
ileg (1921 októbertől novemberig) ő
vezette a pénzügyminisztérium admi-

nisztratív ügyeit miniszteri hatáskörrel. A második Bethlen-kormányban aztán 1922 júniusában kereskedelemügyi miniszter lett. Vezetése alatt a kereskedelemügyi minisztérium rendkívül nagy munkát végzett, amiről a törvények egész sora tanuskodik. Külkereskedelmi hálózatunk kiépítése s az önálló vám-tarifa, valamint a mérnöki rendtartás megalkotása az ő nevéhez fűződik. Minisztersége alatt jött létre az említettek kivül a Déli Vasuti nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről (1923. évi XXXVI.), a sütőipari munka szabályozásáról (1923:XV.), az éjjeli ipari munka korlátozásáról (1923:XVI.), az Iparosok Országos Központi Szövetkezetéről (1924:XVIII.), a védjegy-törvény módosításáról (1925:XII.), a lengyel köztársasággal s a Görögországgal kötött kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről (1925:XXVII. és 1925. évi XXVIII.), az Olaszországgal kötött ideiglenes kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről (1925:XXXVIII.), a nemzetközi kereskedelmi statisztika létesítéséről (1925:XLI.), a fehér foszforral való gyújtógyártás eltiltásáról (1925:XLIX.), a Franciaországgal 1925 október 13-án kötött kereskedelmi egyezményről (1926:V.), a spanyol-magyar kereskedelmi szerződésről (1926:IX.), az Ausztriával a légiforgalom szabályozása tárgyában kelt egyezmény becikkelyezéséről (1926:XII.), az Ausztriával 1926 április 9-én kötött kereskedelmi pótegyezményről (1926:XVIII.), a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársasággal kötött szerződés becikkelyezéséről szóló (1926:XXIII.) törvénycikk. Időközben tagja lett a nemzetgyűlésnek is. A bajai kerület választotta meg időközi választáson, Lers Vilmos báró elhalálása után, 1923 márc. 27-én, az egységspárt programjával. Nemzetgyűlési beszédeiben szigorú tárgyilagossággal és szakszerűséggel kezelte a gondjaira bízott ügyeket és sikerrel törekedett arra, hogy gazdasági kérdésektől minden politikai szempontot távol tartson. Kereskedelmi minisztersége alatt jelentékeny része volt Bethlen István gróf rekonstrukciós művének előkészítésében is. Az e körül szükségessé vált külföldi tárgyalások egy ré-

szét ő folytatta le s a miniszterelnökkel együtt vett részt például a Népszövetség tanácsának 1923 decemberében Párisban tartott tanácskozásán is, amelyeknek döntő jelentősége volt a kölcsön dolgában. A Népszövetség 1925. évi őszi ülészakán ő mondott beszámolót a pénzügyi helyzet fejlődéséről s az 1926. évi őszi ülészakán ő volt a magyar delegáció vezetője. Ismételt felszólalásában kifejtette akkor, hogy ő s a magyar kormány rendkívüli súlyt helyez az ország kereskedelem-politikai viszonyainak kiépítésére. Jugoszláviához való barátságosabb viszonyunk megteremtésében igen nagy része van s nagy mértékben az ő érdeme, hogy a magyar-cseh kereskedelmi szerződés ügye 1927 márciusában döntő stádiumba jutott. Már 1925 március 27-től, Scitovszky Tibor külügyminiszter lemondása óta, ideiglenes megbízatásban ő vezette a magyar külügyminisztérium ügyeit. Rendkívül rátermettségének és kiváló diplomáciai képességeinek annyi tanujelét adta, hogy mikor 1926 októberében a Bethlen-kormány rekonstrukciójára került a sor, a miniszterelnök kívánságára megvált a kereskedelmi tárcától s a külügyminisztériumot vette át, amelynek ma is élén áll. Mint külügyminiszter jelent meg 1927 márciusában a Népszövetség tanácskozásain, felhasználva az alkalmat arra, hogy a Genfben összegyülekezett államférfiakkal Magyarországot érdeklő kérdésekről tanácskozzék s nevezetesen, hogy a nagykövetek tanácsának a katonai ellenőrzés kérdésében küszöbön álló döntését kedvezően befolyásolja. Azóta is többször folytatott külföldön nagyjelentőségű tárgyalásokat s így nagyon sokban hozzájárult ahhoz, hogy a Magyarországgal szemben tapasztalt külpolitikai feszültség az utolsó időkben nagy mértékben enyhült. Az országgyűlés képviselőházában a bajai kerület mandátumával foglal helyet.

Walter Gyula dr., az esztergomi székesfőkapitán nagyprépostja, a felsőház tagja. 1855 febr. 17-én született Selmebányán. Gimnáziumi tanulmányait Esztergomban, hittudományi tanulmányait pedig a bécsi Pázmáneumban elvégezvén, 1877-ben pappá szenteltetett. Pályáját lelkipásztorkodással kezdte; ké-

sőbb, 1882-ben esztergomi tanítóképző-intézeti tanár, majd igazgató lett. 1884-től 1892-ig, miután a budapesti Tudományegyetem (1883.) a teológia doktorává avatta, igazgatója és tanára volt a budapesti papnevelő intézetnek s emellett 1889 óta mint egyházmegyei főkönyvtáros működött. 1893-tól kezdve herceprimási titkár volt Vaszary Kolos biboros-herceprimás mellett, miglen 1896-ban esztergomi kanonok lett. A rákövetkező évben főegyházmegyei irodaigazgató, 1898-ban c. apát, 1909-ben c. püspök, a háboru után esztergomi káptalani nagyprépost. IV. Károly király koronázásakor, mint az esztergomi főkáptalan ifjabb címzetes püspöke, ő vitte a király előtt az apostoli keresztet. Neves publicista és egyházi író. 1887-ben az Uj Magyar Sion szerkesztője volt, 1886-tól 1889-ig a Katholikus Hitoktatás főmunkatársa. Jelentékenyebb önálló művei a következők: A népiskola és az egészségügy (1885), Zádori János élete (1888., II. kiadás 1889.), Simor János herceprimás emlékezete (1891.), XIII. Leó és a társadalom (1883.), Képek a hazai ellenreformáció mozgalmaiból (1896.), Paedagógia és bölcsélet (1907.), I. Napoleon és a klasszikusok (1907.), Szent Ágoston hitoktatói működése (1908.), Az Aszszumptionisták Párisban (1912.). — Tagja a Szent István Akadémiának s az Aquinoi Szent Tamás Magyar Paedagógiai Társulatnak és elnöke az Esztergomi Történelmi Egyesületnek. Kiváló munkásságáért a király a vaskorona-rend II. osztályával tüntette ki. Meghalt 1929 jun. 30-án.

Weber János, a felsőház tagja. 1876-ban született Püspöknádason. Középiszkoláit Szekszárdon, a kereskedelmi akadémiát Budapesten végezte, gazdasági diplomát pedig Keszthelyen szerzett. Mint gyakorlati gazda pályáját a Festetich herceg keszthelyi uradalmában kezdte, majd a Meller-féle nagyatádi gazdaságban folytatta. Utóbb átvette édesatyja bonyhádi uradalmának kezelését. Önkéntesi évét a tiroli csá-

szárvadászoknál szolgálta. 1903-ban a Döry-féle gazdaságot bérelte, ahol tíz évig gazdálkodott. 1905-ben, mint függetlenségi párti képviselő nyerte el a bonyhádi kerület mandátumát és ugyanitt megválasztották 1906-ban is. A függetlenségi párt kettészakadásakor Justh Gyulához csatlakozott, 1910-ben pedig visszavonult a politikai élettől és a gróf Benyovszky-féle háromezer holdas bérletén gazdálkodott. Részt vett a háboruban s egyik vezetője volt a kommun alatt a dunántuli ellenforradalomnak. 1920-ban Tolnamegye kormánybiztosa, az első nemzetgyűlésen pedig Bonyhád kisgazdapárti képviselője lett. Tolna megye felsőházi képviselője.

Weicher Miklós, országgyűlési képviselő. 1867-ben született Bodajkon. A középiskola abszolválása után Székesfehérvárott végezte el a teológiát. Anyanyelvén kívül a német, latin és francia nyelvet beszéli tökéletesen s Európa legtöbb államában megfordult. Hosszu idő óta esperes-plébános Törökbálinton. Mint a szövetkezeti gondolat nagy hive, főként a szövetkezeti élet terén fejt ki munkásságát. Törökbálinton ő alapította meg a Keresztény Fogyasztási Szövetkezetet, mely később beolvadt a Hangyába. Több ízben tartott vidéki népgyűlésen előadást a szövetkezeti eszméről és élénk publicisztikai tevékenységet is folytatott. Sűrűn jelentek meg valláserkölcsei vonatkozású és a szövetkezeti étellel kapcsolatos cikkei a vidéki lapokban. Tagja a Tisza István Társas-körnek, ahol két évvel ezelőtt ő mondotta a Tisza-émlékbeszédet. Pest vármegye törvényhatósági bizottságának hosszú idő óta tagja. A második nemzetgyűlésen a pilisvörösvári kerületet képviselte. Az országgyűlésbe ugyancsak ez a kerület küldötte be, egységespárti programmal.

Weiller Ernő dr., országgyűlési pót-képviselő. 1880 ápr. 22-én született Budapesten. A budapesti, kolozsvári és berlini egyetemen hallgatott jogot. Jogi doktorráavatása után ügyvédi oklevelet szerzett és 1906-ban Budapesten nyitott ügyvédi irodát. Az Országos Magyar Izr. Közművelődési Egyesület (Omike) ügyv. alelnöke, mely egyesületet 1909-ben alapította. Résztvett to-

vábbá az Országos Izr. Patronage Egyesület és a Magyar Izr. Nőegyletek Országos Szövetsége (Minosz) megalapításában. A Pesti Izr. Hitközség kulturális ügyosztályának alelnöke. A háboruban a honvédelmi minisztériumban vezető pozícióba volt beosztva. A Ferenc József-rend lovagja. 1910-ben került be a főváros törvényhatóságába és azóta tagja a törvényhatóságnak. Az 1926. évi képviselőválasztásokon a demokrata párt listáján a pesti déli kerület pótképviselőjévé választották.

Weiss Fülöp, a felsőház tagja. 1859 dec. 31-én született Budapesten. Tanulmányai befejeztével — a kereskedelmi akadémiát végezte Budapesten és Drezdában — több buda-

pesti pénzügyintézetben gyakornokoskodott, míg 1882-ben mint tőzsdeintéző, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank szolgálatába lépett. Azóta mind e mai napig e legnagyobb magyar pénzügyintézet szolgálatában áll s mint ennek tisztviselője futotta meg nagyszabású közigazgatási karrierjét, mely a magyar financier-k legelsőinek sorába s a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöki székébe emelte. 1887-ben aligazgatója, 1891-ben igazgatója s igazgatósági tagja volt az intézetnek, 1911-ben vezérigazgatója s 1913-ban alelnöke lett. 1921-ben nagynevű elődjének, néhai Lánczy Leónak elhunytja után az intézet részvényeseinek egyhangú bizalmából annak elnöke lett. Közben érdemeinek elinmeréseül több magas kitüntetésben is részesült; így 1890-ben a király a III. osztályú vaskoronarendet adományozta neki, 1912-ben pedig a Ferenc József-rend középkeresztjét a csillaggal. Közigazgatási tevékenysége nemcsak a Kereskedelmi Bankra terjed ki, hanem annak nagyszabású ipari és kereskedelmi vállalataira is, amelyeknek javarészből elnöke, illetve alelnöke. 1915 óta a Magyar Textilgyárosok Országos Egyesületének elnöke. A Magyar Nemzeti Bank főtanácsosa. Fontos pénzügyi természetű kérdések eldöntésénél szava a kormányzat előtt is döntő sullyal esik a latba s különösen állami

hiteltranzakciók végrehajtásánál az egymást követő pénzügyminiszterek 1920 óta nem egyszer vették igénybe közreműködését és a külföldi pénzügyi piacra való összeköttetéseit. Ujabb időben nagy súlyt helyez a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank háborúelőtti Balkán-érdekeltségének visszaszerzésére s ennek révén különösen Románia és Bulgária pénzgazdasági viszonyaira az intézet máris nagy befolyással bír. A nyilvánosság előtt ritkán megjelenő nyilatkozatai döntő fontosságúak.

Weiss Konrád dr., volt nemzetgyűlési képviselő. 1879-ben született Szolnokon. Középiskoláit Szolnokon és Budapesten végezte s a budapesti egyetemen nyerte el a jogi doktorátust. 1904-ben a magyar államvasutak tisztviselője lett. Kitűnő szaktudása révén gyorsan haladt előre pályáján. A kommuné alatt a Máv. ellenforradalmi mozgalmainak egyik vezető személye volt. A budapesti XVII. kerület küldte be az első nemzetgyűlésbe kereszténypárti programmal.

Weiss Manfréd báró (csepeli), volt főrendiházi tag. 1857 ápr. 11-én született Budapesten. Tanulmányait Budapesten végezte, majd gyakorlati pályáját egy nagy hamburgi beviteli cégnél kezdte. 1882-ben Budapesten megalapította az első magyar konzervgyárat, tíz évvel később pedig megvetette a csepeli tölténgyár alapját. Ezt a gyárat nagyon rövid idő alatt sokoldalúan fejlesztette ki és az új hadászati találmányok egész sora került ki a csepeli gyárból. Rövidesen rézkohó-művet, rézöntőt, fémhengerművet épített, 1911-ben pedig nagyszabású acélművet létesített. Számtalan gyártmánya világhírré tett szert és sok külföldi állam rendelt hadiszereket Csepelen. Munkásai részére a gyár fejlesztésével egyszerre mintaszerű jóléti intézményeket létesített. A háboru alatt rendkívüli nehézségeket kellett legyőznie. Harmincezer munkással naponként nagy mennyiségű hadianyagot állítottak elő a csepeli gyárban. A háboru elvesztésével és a trianoni békeszerződéssel a gyár munkalehetősége ugyszólván megszűnt. A kommunizmusban a régi nagy tradíciókat, élete művét látta összeomlani. Vörös tengerészek letartóztatták, a családját állandóan

zaklatták s ezért önként akart megválni az élettől. A megszálló románok 1600 vasuti kocsi gépet és fémét hurcoltak el ipartelepéről. A románok kivonulása után minden erejét gyára talpraállításának szentelte. Mezőgazdasági gépeket, zománcos edényeket és különböző vas- és fémárukat gyártott s bevezette a hazai gyapjuból készült posztó gyártását is. Az ország közigazgatási életében vezető szerepet játszott. Társadalmi téren számos szociális alkotással örököltette meg nevét: gyermekágyasotthont, tüdőbetegszanatóriumot, elagottt gyógyíthatatlan nők otthonát létesített, a háboru alatt kórház-barakot, tiszti szanatóriumot tartott fenn, teljesen felszerelt Röntgen-automobilokat adományozott az egyes hadosztályoknak és egy 2000 személyes népkonyhát állított fel. 1896-ban „csepei” előnévvel magyar nemességet kapott, 1916-ban a főrendiház tagjává nevezték ki, 1918-ban pedig magyar bárói méltóságra emelték. Meghalt Budapesten, 1922 dec. 25-én.

Wekerle Sándor id., volt miniszterelnök. 1848 nov. 14-én született Mórton, Fejérmegyében. A jog- és államtudományokat a budapesti egyetemen végezte.

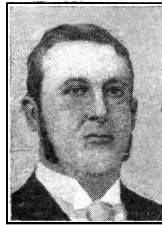
Ő szervezte az országgyűlési ifjuságnak, az u. n. kisköveteknek önképzésre alakult társulatát. Egyetemi pályájának befejezése és a doktori oklevél megszerzése után hosszabb külföldi tanulmányutra indult. Hazatérvén —

1870-ben, Kerkápoly minisztersége idején belépett a pénzügyminisztériumba. Széll Kálmán, az akkori pénzügyminiszter, hamar felismerte tehetségét és kiváló pénzügyi szakismereteit s 1878-ban mint titkárt az elnöki osztály vezetésével bízta meg. Közben a budapesti tudományegyetemen magántanárrá habilitáltak. 1881-ben osztálytanácsos, 1884-ben min. tanácsos lett. Gyakran képviselte a minisztériumot pénzügyi és közgazdasági dolgokban, államhitel-, vasuti és költségvetési ügyekben, valamint bizalmas természetű fontos küldetésekben. Amikor 1886-ban Tisza Kálmán

pénzügyminiszter lett, Wekerlét a pénzügyminisztérium államtitkárává nevezték ki. Kevéssel államtitkárrá való kinevezetése után az 1887-iki választások alkalmával két kerületben választották meg képviselőnek. Wekerle a nagybányaiak mandátumát fogadta el. Mint pénzügyi államtitkárnak, kiváló része volt a cukor-, szesz- és fogyasztási adókról, a dohányjövedelekről, a regále megváltásáról, az államadóságok konverziójáról szóló törvényjavaslatoknak előkészítésében és a parlamentben való képviselésében. 1889 ápr. 9-én pénzügyminiszternek nevezték ki. A Tisza-kabinet bukása után a Szapáry-kabinetben is megmaradt pénzügyminiszternek. 1891-ben belső titkos tanácsos lett. Amikor Szapáry Gyula gróf lemondott a miniszterelnökségről, 1892 nov. 21-én Wekerle lett az utóda, aki egyuttal a pénzügyi tárcát továbbra is megtartotta. Az ő miniszterelnökségéhez fűződik az államháztartás egyensúlyának végleges helyreállítása, a valutának az aranyvalutára áttérésével való rendezésének megkezdése, a pénzügyi közigazgatás újjászervezése és az egyházpolitikai törvényjavaslatok tárgyalása. Amikor a főrendiház a képviselőház által megszavazott polgári házassági törvényjavaslatot elvetette, Wekerle 1894 júniusban benyújtotta a minisztérium lemondását, amelyet a király elfogadott. Minthogy azonban az új kabinet megalakításával megbízott Khuen-Héderváry Károly báró horvát bán feladatának nem tudott megfelelni, a király 1894 június 9-én Wekerlét újlag miniszterelnökké nevezte ki és Wekerlének december 10-ig sikerült is az egyházpolitikai reformjavaslatokat az izraeliták recepciójáról és a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatok kivételével keresztül vinni. Wekerle Sándor dec. 23-án másodikban benyújtotta a kabinet lemondását. 1896 nov. 30-án az ujonnan felállított közigazgatási bíróságnak elnökévé nevezték ki. Mikor a Tisza István kormányát követő, de parlamenti többséggel nem bíró Fejérváry-kormány helyzetét tarthatatlanná vált, 1906 ápr. 8-án a különböző pártok tagjaiból alakult koalíciós kormány élére ismét Wekerlét nevezte ki a ki-

rály. A koalíció bukásakor 1910 januárban visszavonult a politikai élettől, de 1917 aug. 20-án, a rövidéletű Esterházy-kormány bukása után IV. Károly király ismét őt állította a kormány élére. A háború folyamán egyre növekvő válságos nehézségek közt sem sikerült a pártokat közös munkásságra megnyernie, több ízben fel is ajánlotta lemondását, de Károly király nem fogadta azt el. A Károlyi Mihály köré csoportosultaktól szított forrongás azonban, 1918 októberben már nyílt forradalmi jeleneteket provokált a képviselőházban, a közeledő összeomlás jelei, mint a zágrábi zendülés, horvát felkelők betörése Fiuméba, megingatták kormánya helyzetét s Wekerle okt. 23-án beadta lemondását; egy hétre rá a forradalom győzött. A proletárdiktatura alatt tusként fogságba vették. A proletárdiktatura után nem vállalt politikai szerepet, de a kormány 1920-ban a Közművelődési Tanács, 1921-ben a Pénzügyi Tanács elnökének nevezte ki; ámde rövid idő múlva, 1921 aug. 26-án már meghalt. Wekerle Sándor a legkiválóbb magyar államférfiak egyike volt, áthatva az ideális liberalizmus elveitől. A magyar államnak válságos időkben jelentős szolgálatokat tett s különösen nagy pénzügyi tudása tette ismertté nevét világszerte. Mint szónok, nem virágos előadással, hanem a tárgyi ismeretek meggyőző igazságával és beszédeinek szigorúan logikus szerkezetével és kerekdedségével hatott, de mint polémikus is kiváló volt talpraesett megjegyzéseivel és gazdag tudásából rögtön alkalmazott ellenérveivel. A főváros érdekében is igen sokat munkálkodott. A Wekerle-telep létesítésével szinte felbecsülhetetlen szolgálatot tett a tisztviselő- és munkásosztálynak, de ezenkívül is számos kiváló alkotás őrizi emlékét. Az 1918 őszen bekövetkezett összeomlásért s az ország déli és északi részeinek megszállásáért sokan Wekerlét is hibáztatták, azt mondva, hogy nem tette meg a szükséges intézkedéseket. Ezzel szemben tény az, hogy közbenjárta a királynál, hogy a magyar csapatokat Dél-tirolból hozzák át az erdélyi és déli határok védelmére s ehhez a király hozzá is járult, de az osztrák hadvezetőség megakadályozta ennek keresztülvitelét.

Wekerle Sándor dr., pénzügyminiszter. 1878 jun. 26-án született Budapesten. Fia néhai Wekerle Sándor miniszterelnöknek, Magyarország egyik le-

híresebb volt pénzügyminiszterének. Középiskolai és jogi tanulmányait Budapest egyetemén s négyetemeken bővítette ismereteit. Közvetlenül hazatérve, jogdoktorrá avatták. Hosszabb ideig

nulmányozta a községi közigazgatás ügymenetét, majd 1900-ban állását szolgálatba lépett. A kereskedelmi ügyi minisztériumban kezdte meg pályafutását. 28 éves korában már a Kereskedelmi Akadémia tanára volt, ahol pénzügyi jogot és közgazdaságtant adta elő. 1906-ban, a koalíció uralomrajutásakor, kapcsolódott bele a politikai életbe. Hivatali állásáról lemondott alkotmánypárti programmal fellépve a breznóbányai kerületben, amelyről is választotta képviselőjévé. A Haza szorgalmas tagja volt, leginkább pénzügyi és közgazdasági kérdések foglalkozott. 1910-ban nem vállalt mandátumot. A világháború kitérőre vonult katonai szolgálatra és végül mandátumát szerezte le. A háború után újból elfoglalta katedráját, amely a birtokos kezelésének átvételéig, 1922-ben vált meg. Az OMC életében jelentős szerepet játszott nagy munkásságot fejtett ki Pest és megye körzetében is. 1926-ban a közgazdasági egyetem nyilvános tiszteletbeli rendes tanára lett s attól kezdve pénzügyi jogot adott elő. Széles szakirodalmi tevékenységet fejtett számos jogi és pénzügyi tanulmánya dolgozata jelent meg. A felsőházba Fiume vármegye törvényhatósága küldötte. A felsőház 1927 jan. 31-i ülésén jelezte, hogy választotta. A felsőházban mandátumát a pénzügyi bizottság elnökeként igen nagy munkásságot fejtett ki. 1928 szept. 7-én a Bethlen-kormány pénzügyminiszter lett. Az egész ország nagy várakozással tekintett munkássága elé. Első felsőházi ülésével, amelyet a képviselőház nyilvános ülésén tartott, igazolta a hozzáfű-

mények jogosultságát. Hangsúlyozta, hogy legfőbb gondoskodását kézi azoknak az akadályoknak legyőzése, amelyek lehetetlenné teszik, hogy magángazdálkodás oly mértékben szálldójék, mint az államháztartás. Az lópolitikáról szólva, nyíltan kijelentte, hogy a közterheket, amelyeket aximálisaknak kell tekinteni a közgazdaság teherbíró képessége szempontjából, semmi esetre sem akarja növelni. Arra törekszik, hogy megakadályozza az állami kiadások növekedését, ami az utána vonja a bevételek szükségzerű növelését is. Bejelentette azt is, hogy revízió alá kívánja venni a kiadások sorrendjét s arra törekszik, hogy az elsőrendű kiadások fedezete legyen elsőrendben biztosítva és csak azután kerüljen sor a másodrendű kiadásokra. Programjával jelölte meg a különböző adó-nyitések bevezetését, a luxusadó és az országművelési revízióját és az adóbehajlásnak a lehetőségig zaklatásmentes kezeltetését. Általános nagy helyesléssel találkozott az a kijelentése is, hogy mindig ügyelni kell arra, mikor az adókat behajtják, hogy magát az adóbehajtást meg ne semmisítsék és ne okoznak az adóbehajtással a közgazdaságnak nagyobb kárt, mint amennyi hárul az adóból az államra hátrul. A költségvetés betérjesztésekor tartott hatalmas exorzéziójában számos reform keresztvitelét ígérte meg s miniszterségének első esztendejében a megígért reformokat keresztül is vitte. Egymásán terjesztette be azokat a törvény-tervezeteket, amelyek a különböző adó-nyitéseket tartalmazzák s ezeken kívül minden egyes intézkedésével arra törekszik, hogy az államháztartás egyen-nyének biztosítása mellett a gazdasági helyzet sulyosan ránehezedő terheket a lehető legcsökkentse.

Velder Gyula, műegyetemi ny. r. tanár. 1884-ben született Szombathelyen. Zépiszkoláit elvégezve, a budapesti egyetemen tanult, majd hosszabb földi utazásra ment, Olaszországba, Görögországba, hol főként az antik műveléssel foglalkozott. Azután a műegyetemre került, mint adjunktus, később pedig a Közmunkák Tanácsánál dolgozott, hol 1921-ben miniszteri taná-

csos lett. 1923-ban nevezték ki a műegyetemen az ókori építészeti tanszék ny. r. tanárává. Számos középületet és fővárosi épületet tervezett, többek között a ciszterciták rendházát, a szófiai magyar követség épületét, Rómában II. Szilveszter pápa siremlékét építette s ő készítette a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank épületében elhelyezett Tisza István-émléktáblát. Elnöke a Magyar Képzőművészek Egyesületének, tagja az Országos Középítési Tanácsnak, a Műemlékek Országos Bizottságának, stb.

Wenckheim Dénes gróf, a felsőház tagja. Wenckheim Antal gróf legifjabbik fia. A békésgyulai és dobozi uradalmak ura. 1861 okt. 20-án született Bécsben.

Neje Wenckheim Friderika grófnő, csillagkeresztes és palotahölgy. Már kora ifjúsága óta vezető egyénisége volt a békésmegyei politikai, társadalmi, közgazdasági és jótékonyági mozgalmaknak. Előkelő pozíciót

foglalt el az Urlovasok Szövetkezetében. Kiváló gazda és egyike az ország legjelesebb lótenyésztőinek; tenyésztetének híre messze túl terjed az ország határain. Megyéjében nemcsak mint kiváló gazda szerzett tekintélyt, hanem mint emberbarát is, aki főként a háború alatt fejtett ki jótékonyt, hogy a lakosság sulyos helyzetét enyhítse. Politikai szerepet nem vállalt, inkább megyéje társadalmi, mezőgazdasági, kulturális és jótékonytági életében tölt be vezető pozíciót.

Wenckheim Ferenc gróf, volt főrendiházi tag. 1855 dec. 14-én született Bécsben. A katonai pályára lépve a cs. és kir. lovastörtségnél szolgált, ahonnan később a honvédelvességhez lépett át. 1881-ben kamarási méltóságot kapott. Első felesége Radák Klára bárónő volt, akinek halála után Forgách Ilona grófnőt vette nőül. 1898-ban második nejét is elragadta a halál és 1905-ben harmadszor is megnősült, Londonban feleségül vette Gladden-Burton Ellen Francesset. Meghalt 1923 febr. 26-án.

Wenckheim Géza gróf, volt főrendiházi tag. 1847 aug. 30-án született. Fri-

gyes gróf királyi főpohárnokmester öccse. Neje des Hayes Eugenia volt, akivel 1876-ban kelt egybe. Meghalt 1924 márc. 29-én.

Wenckheim István gróf, volt főrendihzi tag. 1858 jul. 20-án született Ischben. Tanulmányai elvégzése után katonai pályára lépett, de már mint honvédhuszár hadnagy nyugalomba vonult. 1915-ben a szentjánosi kerület szabad-elpüparti programmal képviselőjévé választotta, később azonban az alkotmánypárthoz csatlakozott. 1906-ban nem lépett fel képviselőjelöltnek, hanem újra elfoglalta helyét a főrendiházban. Meghalt 1923 febr. 26-án.

Wenckheim József gróf, volt főrendiházi tag. 1877 szept. 24-én született Ó-Kigyóson. Apja Frigyes gróf főpohárnokmester volt. Tanulmányait a budapesti piarista gimnáziumban végezte. Ezután eleget tett katonai kötelezettségének, majd jogot hallgatott. Miután letette az államvizsgát, diplomáciai pályára lépett. Bécsben, Münchenben, Párisban, Szentpéterváron és Washingtonban működött. 1914-ben hazajött és borosjenői birtokán gazdálkodni kezdett. A világháború kitörése után az orosz fronton harcolt. 1915 dec. 6-án kapott a főrendiházba királyi meghívó levelet, de az üléseken katonáskodása miatt nemigen vehetett részt. A világháború befejezése után borosjenői birtokára ment, itt a kommunisták letartóztatták s 1919 áprilisban Budapestre vitték, hol három hónapig volt fogságban. Kiszabadulása óta ókigyósi birtokán gazdálkodik. Az örökösjogu családok választottjaként szerepel a felsőházi póttagok között.

Wenckheim László gróf dr., a felsőház tagja. Ókigyóson született 1880 okt. 25-én. Atyja Wenckheim Frigyes gróf, királyi főpohárnokmester volt. Középiskolai tanulmányait Budapesten végezte és ugyanitt szerzett államtudományi doktori diplomát is. Miután önkéntesi évét a 9-ik huszárezrednél leszolgált, mint tartalékos hadnagy nyert elbocsátást. Bejárta egész Európát, Ázsia és Afrika egy részét. Híres békésmegyei gazdaságát európai színvonalra emelte. Hosszu ideig nem politizált, 1910-ben azonban a kisjenői kerületben vállalt mandátu-

mot. A parlamentben a 67-es eszméknek volt híve, amelyeket azonban mélyebb nemzeti tartalommal akart kibővíteni. Világfelfogásánál fogva konzervatív volt, ezt azonban szociális érzékkel és a haladás követelményeivel akarta összeegyeztetni. Képviselősege alatt az agrártörökvéseket akarta erőteljesebben érvényesíteni.

Werner Adolf Vilmos dr., a kiváltságos ciszterci-rend főnöke, zirci apát, a felsőház tagja. 1867-ben született Tiszafüreden. A gimnáziumot Egerben, a teológiát Zircen és Budapesten, egyetemi tanulmányait pedig ugyancsak Budapesten végezte. Itt avatták filozófiai doktorrá is. 1890-ben szentelték pappá. Ugyanebben az évben Székesfehérvárra rendelték tanárnak, majd ötévi működés után az egri ciszterci főgimnáziumhoz került. 1904-ben házfőnök lett a bajai rendházban, egyben pedig a gimnázium igazgatója. Ugy Egerben, mint pedig Baján élénk részt vett a városi közéletben és a kulturális mozgalmakban. Emellett különösen magyar irodalmi, művészettörténeti és pedagógiai tanulmányainak élt. E körből számos művet is írt. Megfordult Ausztriában, Német- és Olaszországban. 1906-ban megszervezte Baján az iskolán kívüli oktatásra a Szabadliceális Egyesületet. 1917-ben perjel lett és az egri gimnázium igazgatásával bízták meg. 1921-ben tankerületi főigazgatói címet nyert. 1923-ban résztvett a Gárdonyi-Társaság megalapításában. 1924-ig működött Egerben. Ekkor apátává választották. Ugyanez év telén XI. Pius pápa a violaszínű birretum és pallatus viselésének kedvezményével tüntette ki. Irodalmi művei: Kármán: Fanni hagyományai; Kisfaludi Sándor levélregénye; Gvadányi; Vörösmarty költészete; A székesfehérvári gimnázium története; A műélvezet; Az önmunkásság. A Katholikus Tanáregyesület védője, a Gárdonyi-Társaság tiszteletbeli elnöke és számos más szakegyesület tisztséget viselője. Elsőizben tagja a törvényhozásnak.

Werner Gyula, volt országgyűlési képviselő. 1862-ben született a borsodmegyei Ónod községben. Középiskolái elvégzése után Budapesten hallgatott jogot, majd közigazgatási pályára lé-

pett. Először 1896-ban választották meg képviselőnek s attól kezdve a politika mellett igen élénk publicisztikai működést is fejtett ki. Legnagyobb sikereit azonban szépirodalmi munkásságával aratta. Az 1910-iki általános választások lezajlása után időközi választáson nyerte el Körmöcbánya mandátumát. Meghalt 1926 okt. 29-én.

Cs. Weszprémy Zoltán, volt főispán. 1855 szept. 9-én született Hajduböszörményben. Jogi tanulmányait elvégezve, előbb bírói pályára lépett, majd Hajdu vármegye szolgálatába állott, ahol rövidesen főjegyzővé választották. 1906—1910-ig Hajdu vármegye és Debrecen főispánja volt s akkor nyugalomba vonult, de 1917-ben az Esterházy-kormány alatt újra kinevezték Hajdumegye és Debrecen főispánjává. Az októberi forradalom kitörésekor azonnal lemondott állásáról.

Wild József, volt nemzetgyűlési képviselő. 1881 jul. 2-án született Budapesten. Szülei katonai pályára szánták. Előbb a kismartoni katonai reáliskola, majd a hainburgi hidászhadapródiskola növendéke volt s 1901-ben hadnaggyá neveztetvén ki, a losonci cs. és kir. 25. gyalogezredhez osztották be s annak kötelékében szolgált a szandzsákban és Boszniában. Mint főhadnagy 1908-ban a Kriegsschule-ba került. 1911-ben vezérkari századosná nevezték ki Tirolba, a cs. és kir. 122. sz. dandárparancsnokság vezérkarában teljesített szolgálatot. A háború kitörésekor Lembergben szolgált a II. hadtestparancsnokságnál, majd pedig Böhm-Ermolli tábornok s később Károly trónörökös s József főherceg oldalán vett részt a galíciai s romániai harcokban. Közben két ízben csapatszolgálatot teljesített, mint század- és mint zászlóaljparancsnok, mindkét ízben az Isonzo-fronton. Az erdélyi fronton a katonapolitikai osztály vezetője s mint ilyen összekötő tiszt volt a román fronton harcoló csapatok és a magyar kormány között. 1918-ban a m. kir. miniszterelnökséghez osztották be, ahol a közbiztonsági ügyek referense volt. Az összeomlás után Németországba ment s ott ipari tanulmányokkal, főként a tőzegipar tanulmányozásával

foglalkozott. A kommün alatt Bécsben tartózkodott s egyike volt Bethlen István katonai tanácsadóinak. 1919-ben ünnepélyes honosítást nyert az 1879. évi L. t.-c. értelmében, ekkor otthagyta a katonai pályát, polgári szolgálatot vállalt és a Margitsziget r.-t. helyettes vezérigazgatója lett. Villányon választották meg az egységespárt programjával a második nemzetgyűlés tagjává. A nemzetgyűlésen kifogást emeltek mandátuma ellen, azon az alapon, hogy mint nem magyar állampolgár nem lett volna szabad képviselővé választható. Ez a kifogás azonban alaptalannak bizonyult, mert ünnepélyesen honosítottán, aktív és passzív választójogot nyert.

Wimmersperg Frigyes báró dr., államtitkár. 1868-ban született a tolnamegyei Zomba községben. Középkispoláit elvégezve, a budapesti tudományegyetemen államtudományi doktorátust szerzett. 1891-ben a fiumei m. kir. tengerészeti hatósághoz nevezték ki, majd 1898-ban mint segédtitkárt a kereskedelmi minisztériumba osztották be. Fokozatosan előrehaladva, 1921-ben államtitkár lett s az ipari és kereskedelmi ügyek intézésével bízott meg. Kiváló munkássága elismerésül a vaskorona-rend III. osztályát kapta meg.

Wimppfen Siegfried gróf, a felsőház tagja. 1865 szept. 6-án született Bécsben. Jogi és gazdasági tanulmányokat végzett s azután átvette nagykiterjedésű kainbergi (Stájerország) birtokai kezelését, de a család magyarországi birtokai is a tulajdonába kerültek. Miután 1902 okt. 3-án megkapta a grófi méltóságot, 1905-ben királyi meghívólevelet nyert a főrendiházba s annak tagja maradt 1918 októberig. Valóságos belső titkos tanácsos. A forradalom óta részint az ercsii, részint budapesti palotájában tartózkodik s résztvesz a főváros társadalmi életében. Elnöke az ercsi-iváncsai ármentesítő és belvíz-levezető társulatnak.

Wimppfen Simon gróf, volt főrendiházi tag. 1867 aug. 21-én született a Bécs melletti Vöslauban. Tanulmányait elvégezve, nagykiterjedésű ausztriai birtokain gazdálkodott. Meghalt 1925-ben.

Windischgraetz Lajos herceg, volt közlelemzési miniszter. 1882. okt. 20-án született Krakóban. Osrégi katona-családból származik. Népiskolai és jogi tanulmányai befejezése után a katonai műszaki akadémiát végezte el és mint aktiv tiszt szolgált a tüzérségnél. Résztvett az orosz-japán háborúban és Port-Arthur eleste után katonai attaséként működött Oroszországban.

Innen Amerikába utazott tanulmányutra, majd Afrikát járta be. Világkörüli utjáról hazatérve, feleségül vette Széchenyi Mária grófnőt és átvette birtokai kezelését. A hadseregből kilépvén, a politikai életbe először a főrendiházi felszólalásaival kapcsolódott be. A világháborúban előbb a vezérkar-nál teljesített szolgálatot, majd a román hadjárat idején a portyázó különítmény, a „Tigrisek” parancsnoka volt. A háboru alatti időközi választáson országgyűlési képviselővé választották. Az egyik zárt ülésen a tescheni főhadiszálláson szerzett tapasztalatairól mondott nagy leleplező beszédet. A háboru utolsó évében a király közlelemzési miniszterré, majd valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. Később Andrássy Gyula gróf külügyminisztersége idején, a külügyminisztérium első osztályfőnöke lett. A különbéke megkötése céljából Svájcba küldték, de munkáját nem fejezhette be, mert az októberi forradalom illuzóriussá tette működését. Azért továbbra is Svájcban maradt s itt írta meg emlékiratait. A proletárdiktatura bukása után tért csak haza. Az első nemzetgyűlésen Sárospatakot képviselte. A nemzetgyűlés 1921 július 7-én tartott ülésén Károlyi Mihály gróf hazaárulásának szenzációs adatait hozta nyilvánosságra és juttatta el a kormányhoz. A második nemzetgyűlésnek már nem volt tagja. Az Európaszerte nagy port felvert frankhamisítási ügynek egyik főszereplője volt, akit ebben az ügyben a bíróság el is ítélt.

Winkler Bertalan, volt országgyűlési képviselő. Középiskolai tanulmányai befejeztével orvostudori oklevelet szerzett

és Edelenyben telepedett meg mint orvos. Később Borsodmegye szolgálatába lépett s járásorvos, majd megyei főorvos lett. Az 1910-i általános választások alkalmával a nemzeti munkapárt programjával az edelenyi kerület országgyűlési képviselővé választotta.

Wittmann János, volt országgyűlési képviselő. 1856-ban született az arad-megyei Eleken. Középiskolai elvégzése után gazdaságának és a kereskedelemnek szentelte magát. Az eleki takarékpénztár, amelynek egyik alapítója volt, igazgatójává választotta. 1887-től 1906-ig az ujszentannai kerületet képviselte. 1910-ben régi kerülete újra megválasztotta képviselővé.

Wlassics Gyula báró dr. id. (zalánkeméni), a kir. közigazgatási bíróság elnöke, a felsőház elnöke. 1852-ben született Zalaegerszegen. A Lipót-rend nagykeresztése, az I. osztályú vaskoronarendnek, a magyar érdemkereszt nagykeresztjének és számos külföldi magas rendjének tulajdonosa. Középiskolai tanulmányait Nagykanizsán végezte, a jogot pedig

Budapesten és Bécsben hallgatta. Az ügyvédi oklevél megszerzése után előbb a törvényszéken és a királyi táblán működött. Hamarosan feltűnt kiváló képességeivel s az ügyészi státusában berendelték az igazságügyminiszteriumba. A kodifikátorius osztályba osztották be, ahol jelentős része volt a bünvádi eljárási törvény, a táblai és bírói szervezeti törvények előkészítésében. Főügyészhelyettesi rangig emelkedett s több politikai sajtóperben bizták meg a vád képviselével. 1891-ben Szilágyi Dezső tanszékére egyetemi tanárrá nevezték ki. Ekkor már országszerte ismert neve volt. Kiváló művei, tanulmányai s igen termékeny publicisztikai működése révén, legkiválóbb jogászaink sorában emlegették. 1892-ben a csáktornyai kerület szabadelvű programmal képviselőjévé választotta. Számos kulturális javaslatnak s többek között a vallás szabad gyakorlatáról

szóló törvényjavaslatnak előadója volt. Törvényhozói munkássága mellett folytatta irodalmi működését s egymásután jelentek meg: „Bűnkisértlet és bevégzett bűncselekmény“, valamint „Tettség és részesség tana“ című hatalmas jogi műve s két terjedelmes monográfiája. E két munkájával az Akadémia Sztrókay díját nyerte el s mindkét műve az Akadémia kiadásában jelent meg. A „Strafgesetzbuch der Gegenwart“ című munkába a magyar büntetőjogi rész megírására ugyancsak ő kapott megbízást. „Hazánk és a büntetőjog fejlődése című munkáját számos külföldi nyelvre lefordították. Nagyobb tanulmányt irt Deák Ferencről s ő rendezte sajtó alá a haza bölcse válogatott beszédeit is. Publicisztikai működését az Akadémia a Bródy-díjjal tüntette ki. Tudományos érdemeinek elismeréséül a Magyar Tudományos Akadémia már 1885-ben levelező, később rendes és tiszteletbeli tagjává választotta. Az Akadémiának egyideig másodelnöke volt, jelenleg pedig igazgató tanácsának is tagja. 1895-ben a Bánffy-kabinetben kultuszminiszterséget vállalt s az országgyűlés két háza előtt az egyházpolitikai törvényeket nagy felkészültséggel és eréllyel képviselte. Tárcáját megtartotta a Széll-, majd a Khuen-Héderváry-kormányban is. Négy cikluson át a csáktornyai kerület, 1905-ben pedig Pécs város mandátumával került be a Házba. Nyolc évet meghaladó minisztersége joggal nevezhető a kulturális reformok korszakának. Az új állami népiskolai rendtartás, a gazdasági ismétlőiskolák kifejlesztése, az egyetemeknek a nőhallgatók előtti megnyitása, a gimnáziumi és reáliskolai tantervreform, a felső leányiskolai új tanterv, a jogi oktatás reformja, az új orvosszigorlati rendszer, a műegyetemi doktorátus, a kereskedelmi iskolák létesítése, a keleti kereskedelmi akadémia megalapítása stb., az ő nevéhez fűződik. Minisztersége idejére esik a kongrua-törvény megalkotása és végrehajtása is. Nagy tevékenységet fejtett ki, mint a muzeumok és könyvtárak országos szövetségének és tanácsának elnöke. E minőségében tartott be-

szédei külön kötetben is megjelentek. Minisztersége után újra elfoglalta egyetemi katedráját, de innen nem sokára, 1906-ban, Wekerle Sándor utódaként a közigazgatási bíróság elnökévé nevezte ki a király s azóta annak elnöke. A közigazgatási bíróságnál tartott évnyitó beszédei igen nagy értékűek. A közigazgatási bíróság hatáskörét az ő elnöksége alatt terjesztették ki fontos alkotmányjogi (választójogi stb.) kérdések eldöntésére is. A közigazgatási bíróság közigazgatási osztályát közvetlenül vezeti s mint e bíróság elnöke, háromévenkénti ciklusban a hatásköri bíróság elnöke is. A régi főrendiházban mint a közigazgatási bíróság elnöke hivatala alapján foglalt helyet s a közjogi és törvénykezési bizottságnak elnöki tisztét több mint egy évtizeden keresztül töltötte be. 1918 június 22-én IV. Károly király Hadik-Barkóczy Endre gróf felmentése után a főrendiház elnökévé nevezte ki. Az ő nagy érdeme az, hogy a főrendiház 1918 november 16-án tartott ülésében a képviselőház feloszlását tudomásul véve, üléseit csak berekesztette, de magát — az akkori kormány kívánsága ellenére — fel nem oszlatta. A Külügyi Társaság társelnöke s ebben a minőségben a Népszövetségi Ligák 1922-ben Budapesten tartott ülésén a kisebbségi jogvédelem reformjára nézve olyan előterjesztést tett, mely mind a mai napig napirendjükről le nem került. Nemzetközi jogi dolgozatai nagy érdeklődéssel találkoztak s széleskörű feltűnést keltettek, igen sok közülök francia és német nyelven is megjelent. Széleskörű nemzetközi jogi tudása s elismert bírói tekintélye alapján a hágai állandó választott bíróságnak is tagja lett. A Magyar Tudományos Akadémia, amidőn nagydíjjal tüntette ki, a háboru alatt és a békekötést követő években kifejtett nagyjelentőségű nemzetközi munkásságát is jutalmazni akarta. Tevékeny részt vett a felsőházi törvény előkészítésében és mikor a felsőház megalakult, egyhangulag elnökéül választották meg.

Wlassics Gyula báró, dr. ifj., h. államtitkár, Wlassics Gyula báró, a fel-

sínház elnökének fia. 1884 nov. 19-én született Budapesten. Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte s nagyobb külföldi tanulmányut után 1908-ban, a vallás és közoktatásügyi minisztérium szolgálatába lépett, hol hamarosan színművészeti előadó lett. 1913-ban országos színészeti felügyelővé

nevezik ki. A forradalom után a szocializált színházak biztosságát liquidálta, 1920-ban kinevezték az állami színházak kormánybiztosává, 1922-ben főigazgatójává. Ez intézmények kulturális integritását a legnehezebb viszonyok között átmentve a konszolidáció számára, 1925-ben, mint helyettes államtitkár, visszatért a minisztériumba. Ugyanekkor kinevezték a Tankönyvügyi Bizottság elnökévé, hol az új tantervekhez alkalmazott tankönyvek előkészítését irányítja. Önállóan megjelent irodalmi művei: Füst (színmű, Nemzeti Színház, 1907), Az én gályám (költemények, 1911), Meduza (színmű, Nemzeti Színház, 1913), Háború és színház (tanulmány, 1915), A hatósági művészetápolás feladatai (1917), A vörös szalon (regény, 1918), Régi fiók (költemények, 1927).

Wolff Károly, volt főrendiházi tag. 1849 okt. 11-én született Segesvárott. Tanulmányai befejezte után egyideig a Bécsben megjelenő Neue Freie Presse munkatársa volt, azután a Sienbenbürgisch Deutsches Tageblatt szerkesztője lett. 1881—1885-ig országgyűlési képviselő volt, azután pedig mint a főrendiház kinevezett tagja vett részt a törvényhozás munkájában. Része volt 1890-ben a „szász program” létrejöttében, amely a magyar kormánnyal való megegyezés útját egyengette. Azután főleg gazdasági és pénzügyi téren működött s ma is Reifeisen-szövetkezetek központjának vezetője. Számos tanulmányt és riportot írt.

Wolff Károly (németprónai), országgyűlési képviselő. 1874-ben született Érsekújvárott. Egyetemi tanulmányait

Pozsonyban, Budapesten, Lipcsében, Halleban és Berlinben végezte. 1896-ban a budapesti tudományegyetemen nyert abszolutoriumot. Ugyanekkor a trencsényi törvényszékhez ment joggyakorlónak, majd mikor a jog- és államtudományi államvizsgát kitüntetéssel letette, jegyzővé nevezték ki a trencsényi Nagybírségre. Innen egy év múlva berendelték az igazságügyminisztérium törvényelőkészítő osztályába, ahol résztvett a polgári törvénykönyvtervezet kötelmijogi fejezeteinek szerkesztésében. 1901-ben a bécsi főmarsalli hivatalnál, mikor ott magyar bírói előadói állást szereztek, ez állásra őt hozták elsősorban javaslatba. E beosztással I. oszt. udvari fogalmazóvá nevezte ki a király. 1904-ben udvari főtitkárrá léptették elő, miután a magyar előadói ügykört teljesen megszervezte, 1906-ban a külügyminisztérium osztálytanácsosa lett, ahol Aehrenthal oldalán átvette a miniszter kabinetirodájában a magyar közjogi természetű ügyek intézését. Ebben a minőségben vett részt a magyar főudvarnagyi bíróság megszervezésében Töry Gusztáv igazságügyi államtitkár oldalán. A magyar főudvarnagyi bíráskodásról szóló törvényjavaslatot 1909-ben letárgyalták, a király szentesítette s még ugyanabban az évben felállították e szervet. Néhai Ferenc József kívánságára Wolff Károlyt nevezték ki e bíróság első elnökévé. Ezt az állást a mai napig megtartotta.

Budapesten eleinte csak társadalmi ügyekkel foglalkozott s a Budai Katolikus Körben s a Rákócziánium nevű katolikus főgimnáziumban és internátus-egyesületben vitt vezető szerepet, s a keresztény világnézet alapján igyekezett tömöríteni a budai keresztény társadalmat. A kommunizmus bukása után nagy erővel hozzájárult a főváros keresztény társadalmának megszervezéséhez s megteremtette az Egyesült Keresztény Ligát, melynek ügyvezető elnöke. Közben az országos bírói és ügyészi egyesület elnökévé választották meg, majd a fővárosi tör-

vényhatósági bizottságban mandátumot nyert. A fővárosi keresztény községi párt elnökévé választotta s e tisztséget ma is betölti. A keresztény társadalmi mozgalmak egyik uttörője és legexponáltabb harcosa. Számos társadalmi és karitatív egyesületnek diszelnöke, elnöke, választmányi és igazgatósági tagja. 1907-ben a Lipót-rend lovagja lett s tulajdonosa a Szász Kóburg Góthai hercegség csillagos középkeresztjének. A Károlyi-uralom alatt a főudvarnagyi bíróság állami zárlati bírósággá lett s rábízták az összes királyi javak kezelését és felszámolását. Wolff, aki ekkor is a hivatala élén maradt, a fogadalmat Károly király felhatalmazására tette le az egész udvari személyzettel együtt. A proletárdiktatura alatt tanusított passzív rezisztenciával sikerült az egész koronavagyonot s a király magánvagyonát, köztük 39 métermázsa sulyu ezüst evőkészletet, teljes egészében megmenteni. A második nemzetgyűlésbe Budapest I. választókerülete küldötte be s ott a költségvetések igazságügyi tárcájának tárgyalásához, a földreform jogi kérdéseivel s általában igazságügyi kérdésekhez szólalt fel. Kiváló szónok. Működésének javarésze azonban a fővárosi politikára esik. A vezetése alatt álló keresztény községi párt a legutóbbi választásokon a legtöbb mandátumot nyerte el s bár a baloldali pártok igen nagy erőfeszítéseket tettek, hogy e párt városközi uralmát megdöntsék, ez nem sikerült. A polgármesterválasztáson, valamint a városi tisztviselők megválasztásakor a párt fegyelmezett fellépésével az egész vonalon biztosította a régi tisztikar megmaradását. Bár a községi politika miatt gyakran került ellentétbe a kormány intencióival, az országos politikában mindvégig támogatta a kormányt, mint a keresztény gazdasági és szociális párt egyik vezető tagja. Keresztény egység tábora címen politikai mozgalmat indított az összes keresztény alapon álló politikai pártok egyesítésére. A keresztény egyesülés nemzeti pártjának időközben történt szakadása után sikerült fuziót létesítenie a Huszár—Ernszt csoporttal. Wolff egységesítő akciója a keresztény községi pártban is éreztette ha-

tását. Az új országgyűlésen a budapesti I. lajstromos választókerület mandátumával foglal helyet a keresztény gazdasági és szociális párt programjával.

Wolkenberg Alajos dr., a felsőház tagja. 1871-ben született Szatmárnémetin. Apostoli protonotárius, egyetemi tanár. A középiskola után a bécsi Pázmáneumban végezte teológiai tanulmányait. 1893-tól 1912-ig a szatmárnémeti papnevelő-intézet tanára volt, amikor a Pázmány Péter tudományegyetem nyilvános rendes tanárává hívta meg. Anyanyelvén kívül német, francia és angol nyelven beszél. Hosszabb tanulmányuton volt Franciaországban, Németországban, Svájcban és Ausztriában. Széleskörű irodalmi munkásságot fejt ki. Művei: A spiritizmus; Az okkultizmus; A teozófia és Antropozófia; A béke utjain. Tagja a Szent István Akadémiának, a Szent István Társulat igazgató-választmányának. Többiben volt a hittudományi kar dékánja. Első ízben tagja a törvényhozásnak. A Pázmány Péter tudományegyetem küldötte be a felsőházba.

Woracziczky János gróf, volt országgyűlési képviselő. 1857 nov. 21-én született a stájerországi Finkenegg-kastélyban. Tanulmányait elvégezve katonai pályára lépett, majd 1883-ban nőül vette belási Khuen Szabina grófnőt s ettől kezdve — othagyva a katonaságot — temesmonostori birtokán gazdálkodott. 1910-ben az orcfalvai kerületben választották képviselővé.

Woracziczky Olivér, II. oszt. követési tanácsos. 1885 jan. 11-én született. Tanulmányai elvégzése után közigazgatási pályára lépett és Temesvármegye szolgálatába állott. 1910-ben Budapestre jött, ahol a kereskedelmi minisztériumba nevezték ki, később Berlinbe küldötték s egy év múlva a közös külügyminisztériumba helyezték át. 1912-ben tette le a diplomata vizgát, utána Romániában és Olaszországban működött. A háború alatt katonai szolgálatot teljesített. Vitéz magatartásáért több kitüntetést kapott. Jelenleg mint II. oszt. követési tanácsos, ügyvivő, a brüsszeli kir. követség vezetője.